

2017-02-06

TJÄNSTESKRIVELSE
UBN 2017/40

Utbildningsnämnden

Yttrande över SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen att anta förslag till yttrande över ”SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla – åtgärder för att alla unga ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning” enligt bilaga till tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Nacka kommun ska yttra sig över remiss SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla. Nacka är inte remissinstans men anser att kommunen ändå bör yttra sig. Gymnasieutredningen presenterar närmare 100 förslag, varav utbildningsenheten i detta ärende kommenterar endast de mest viktiga förslagen och föreslår utbildningsnämnden att fatta beslut om. Kommunstyrelsen ska därefter fatta beslut om Nacka kommuns yttrande. En kortfattad presentation av förslagen presenteras i bilaga. Det flesta förslag har ett tydligt elevperspektiv varför de flesta av förslagen tillstyrks.

Ärendet

Gymnasieutredningens direktiv och tilläggsdirektiv är omfattande och spänner över drygt 20 olika delområden som rör gymnasieskolan. Regeringens mål, enligt direktiven, är att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Detta har utgjort en utgångspunkt för utredningens arbete och innebär ett fokus på ungas deltagande i gymnasieutbildning och på genomströmningen i gymnasieskolan.

Utredningen har haft i uppdrag att överväga om gymnasieskolan ska vara obligatorisk eller om andra åtgärder som ger ungdomar motivation och drivkrafter att fullfölja en gymnasieutbildning är att föredra. Utredningen har även haft i uppdrag att analysera ett antal mer specifika frågor, däribland att se över bestämmelserna om stöd, föreslå hur rätten till högskolebehörighet på yrkesprogram kan stärkas, hur introduktionsprogram kan utvecklas och att utreda möjligheterna att införa ämnesbetyg i gymnasieskolan och



bestämmelser om gymnasiesärskolan. Utredningen ska också föreslå om det finns anledning att göra justeringar i utbudet av nationella program och inriktningar.

Utredningen lämnar närmare 100 förslag på åtgärder. Utbildningsenheten redogör i korthet för förslagen i bilaga och kommenterar de förslag som är av störst principiell betydelse.

Generellt

Utbildningsenheten konstaterar att det finns många förslag där staten föreslås att ges möjlighet till en hög grad av detaljreglering. Det finns förslag som i sig är bra, men de hamnar på en detaljeringsnivå som inte är att föredra i skollag eller skolförordning. Flera av dessa förslag kommenteras inte nedan, men utbildningsenheten vill ändå uppmärksamma tendensen till statlig detaljstyrning hos utredningen.

En gymnasieskola för alla

Forskning visar att det i princip krävs en gymnasieutbildning för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden och minska sårbarhet för arbetslöshet. Risken för att hamna i ett ekonomiskt och socialt utanförskap ökar också vid avsaknad av fullföljd gymnasieutbildning. Utredningen har därför haft som ett uppdrag att överväga om gymnasieskolan ska göras obligatorisk. Utredningen visar dock att det finns fler nackdelar än fördelar med att införa en obligatorisk gymnasieutbildning. Utredningen förordar istället att till skillnad mot dagens skrivning om att hemkommunen ska erbjuda gymnasieutbildning, så ska istället hemkommunen ges ett aktivt och pådrivande ansvar att ungdomar som avslutat grundskolan så snart som möjligt ska erbjudas gymnasieutbildning. Utredningen vill också att ett mål införs för gymnasieskolan; Målet för gymnasieskolan är att alla ungdomar ska påbörja en gymnasieutbildning och nå utbildningens mål.

Huvudmannen ska arbeta aktivt och systematiskt för att förhindra studieavbrott och rektors ansvar för elevs upprepade och längre frånvaro ska tydliggöras. Skolan ska omgående kontakta elev som redan från början uteblir från utbildningen och vidta åtgärder för att förhindra studieavbrott. En elev med långvarig frånvaro kan först skrivas ut från sin utbildning när föreskrivna åtgärder har vidtagits.

Utredningen anser att kommunernas aktivitetsansvar i första hand ska inriktas mot att få ungdomarna i utbildning. I dag omfattas elever som får sin utbildning på introduktionsprogrammen av aktivitetsansvaret, vilket nu utredningen föreslår ska tas bort.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser det positivt att elever som går på ett introduktionsprogram inte längre omfattas av aktivitetsansvaret. Det har varit en motsägelsefull bestämmelse eftersom eleverna är i utbildning.



Utbildningsenheten är av den uppfattningen att de flesta hemkommuner, huvudmän och rektorer redan idag gör de åtgärder som utredningen föreslår. Men för att markera vikten av att förhindra studieavbrott och att alla elever bör ha genomfört en gymnasieutbildning tillstyrker utbildningsenheten utredningens förslag i kapitel 25.1.

Vårdnadshavarens medverkan och elevers engagemang och närvaro

Utredningen vill markera att även vårdnadshavaren har ett ansvar för sitt barns utbildning, och föreslår därför att krav införs på att vårdnadshavaren aktivt ska medverka till att ungdomen påbörjar och deltar i en gymnasieutbildning. Bestämmelsen ska införas i skollagen.

För att understryka betydelsen av elevens engagemang för att nå målen med sin utbildning föreslår utredningen att det i skollagen förtydligas att eleven inte bara ska närvara utan också aktivt delta i utbildningen.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Vissa av utredningens förslag är förtydliganden av befintlig lagstiftning, till exempel är föräldrabalken tydlig när det gäller vårdnadshavarens ansvar att se till att barnet får en tillfredsställande utbildning. Utbildningsenheten vill dock påpeka att skollagen har en paragraf som säger att den som fyllt 16 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden som följer av skollagen, t.ex. att själv kunna välja utbildning och också avbryta den.

Utbildningsenheten anser att trots att föräldrabalken markerar vårdnadshavarens ansvar kan det finnas fördelar med att förtydliga vårdnadshavarens ansvar i skollagen. Samma fördel finns när det gäller att förtydliga att eleven har ett uttalat ansvar för att aktivt delta i utbildningen. Alla parter har ett ansvar för att studierna ska bli framgångsrika.

Som tidigare påpekats finns det ett starkt samband mellan etablering på arbetsmarknaden och utbildning. För att undvika arbetslöshet och utanförskap är en genomförd gymnasieutbildning grundläggande och alla åtgärder som kan få ungdomar att genomföra en gymnasieutbildning är värda att markera. Utbildningsenheten tillstyrker därför utredningens förslag i kapitel 25.2.

Tydligare möjligheter att gå längre i gymnasieskolan

Utredningen vill tydliggöra att elever som inte nått målen efter tre år kan ha rätt till fortsatt utbildning. Rätten att gå om en kurs eller att göra om gymnasiearbetet ska därför föras in i skollagen. Rätten ska också gälla elever på introduktionsprogram som kan utsträckas till fyra år.



Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att det bör tydligare regleras att en elev inte kan skrivas in på ett introduktionsprogram där det förutsätts att eleven ska gå minst i tre år. Det kan få en oönskad inlåsningsseffekt som inte gagnar eleverna.

Utbildningsenheten tillstyrker förslaget men anser det viktigt att oönskade inlåsningsseffekter i förslag 25.3.2 måste undvikas.

Planering av utbildning och undervisningstid

Utredningen framhåller att yrkesprogrammets intressenter anser att minsta garanterad undervisningstid inte är tillräcklig och att mer lärarledd tid behövs. Utredningen bedömer att det är rimligt att till viss del utöka undervisningstiden och föreslår en utökning med 50 timmar. Utökningen motsvaras totalt av 70 timmar till 2 500 timmar. Av dessa är 20 timmar utökning för införande av ett estetiskt ämne och förändring av gymnasiearbetet. Timantalet på yrkesprogrammen ska täcka förslaget om garanterade möjligheter till högskolebehörighet som redogörs för i särskilt avsnitt.

Utökningen med 20 timmar på grund av införande av ett estetiskt ämne och förändring av gymnasiearbetet föreslås även gälla för högskoleförberedande program. Den totala minsta garanterad undervisningstiden föreslås bli 2 200 timmar.

Utredningen föreslår att en bestämmelse införs i gymnasieförordningen att utbildningen som helhet ska planeras med sammanhållna skoldagar för att skapa en tydligare struktur och bättre förutsättningar för helhet och sammanhang i utbildningen.

För att stödja elevernas lärande och utveckling anser utredningen att överlämnandet av relevanta uppgifter om elever mellan grundskola och gymnasieskola ska genomföras systematiskt och lyfts därför upp i skollagen. Idag finns skrivningar om samverkan i läroplanerna.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att förslaget om utökad undervisningstid är bra och också att den erbjudna undervisningstiden följs upp. Men utökningen av 20 timmar till införande av ett estetiskt ämne och förändring av gymnasiearbetet motsvaras endast av knappt en procent för de högskoleförberedande programmen. Utslaget på tre år och 40 veckor per läsår, motsvaras utökningen då endast av ca 10 minuter i veckan. För yrkesprogrammen motsvaras utökningen av 70 timmar knappt tre procent och 35 minuter i veckan.

Det är också positivt att utredningen trycker på att övergången mellan grundskola och gymnasieskola ska genomföras systematiskt så att relevanta uppgifter om eleverna överlämnas. Utbildningsenheten anser det viktigt att enbart relevanta uppgifter överlämnas till gymnasieskolan. Det får inte förekomma något allmänt tyckande om eleven, utan kunskapsprofilen ska grundas på formativ bedömning. Det kan dock finnas vissa



administrativa svårigheter med överlämnandet. En gymnasieskola kan ta emot elever från ett stort antal grundskolor, och i vissa regioner även från många olika kommuner. I Nacka finns en fristående gymnasieskola som har elever från fler än 50 olika kommuner. Det innebär att det kan bli svårt att systematisera överlämnandet och det vore därför önskvärt att staten ansvarar för att utveckla stöd för detta.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.4, men anser det önskvärt att undervisningstiden ytterligare bör utökas samt att staten utvecklar stöd för systematiskt överlämnande av relevanta uppgifter om elevers behov av insatser.

Enhetliga behörighetskrav till nationella program

I en kvalitetsgranskning som Skolinspektionen gjort påpekas att om elever saknar väsentliga förkunskaper finns en risk att undervisningen i vissa lägen kan förskjutas mot en lägre nivå då inte alla elever har goda förkunskaper. I nuvarande system är kraven för att komma in på ett yrkesprogram lägre än för att komma in på ett högskoleförberedande program. Utredningen bedömer att behovet av tillräckligt goda förkunskaper bör beaktas och att kravet på tolv godkända ämnen bör gälla för samtliga program. Likaså bedöms att differentierade behörighetskrav kan påverka intresset och statusen för yrkesprogrammen negativt – att de skulle var mindre krävande.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser det positivt att enhetliga behörighetskrav införs för samtliga nationella program. Oavsett om eleven väljer ett högskoleförberedande program eller ett yrkesprogram ska eleven vara väl förberedd för att få ut det mesta av sin gymnasieutbildning. Det gynnar vare sig elevens kunskapsutveckling eller utbildningens status att kraven är lägre på ett yrkesprogram.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.7.

Grundläggande och särskild behörighet på yrkesprogram

Utifrån enkät- och intervjustudier har utredningen gjort bedömningen att frågan om högskolebehörighet på yrkesprogrammen är viktig och ses som stor anledning till ungdomars sjunkande intresse för att söka till yrkesprogrammen. Utredningen anser att det är olyckligt om ungdomar uppfattar utbildningen på högskoleförberedande program som en utbildning med högre kvalitet jämfört med yrkesprogrammen. Förslaget är därför att de kurser om 300 poäng som krävs för grundläggande behörighet införs som ett grundupplägg på samtliga yrkesprogram. Elever kan dock välja bort dessa kurser till förmån för andra.

Ovanstående åtgärder bedöms av utredningen kunna öka yrkesprogrammets attraktivitet, då osäkerheten kring om eleverna kan uppnå högskolebehörighet eller inte kan minska. Det anses inte föreligga någon konflikt mellan Gy11:s syfte till ökat avnämningflytande och ökat



fokus på yrkeskunskaper med en större samordning, enhetlighet och tydlighet vad gäller studievägarna inom yrkesprogrammen idag.

Utredningen föreslår att rätt till utökat program bibehålls för de elever som vill läsa kurser som leder till särskild högskolebehörighet eller ytterligare yrkeskurser. Rätten begränsas till 300 poäng. Skolverket bör avgöra vilka av kurserna som är relevanta på respektive program. Varje huvudman ska avgöra vilka av programfördjupningens yrkeskurser respektive kurser, som leder till särskild högskolebehörighet, som lokalt ska erbjudas eleverna som utökat program.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att om införande av högskolebehörighet på yrkesprogram kan öka attraktiviteten hos ungdomar så kan det vara en fördel att återinföra dessa teoretiska kurser. Men, yrkesprogrammets status skulle också kunna förbättras genom att erbjuda fler yrkeskurser i grundupplägget som svarar ännu bättre mot branschernas behov och därmed öka graden av specialisering.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.9 med tillägg att fler yrkeskurser borde ingå i grundupplägget av yrkesprogrammen.

Justeringar i utbudet av nationella program och inriktningar

Utifrån elevers, anordnares, kompetensförsörjningens och samhällets perspektiv, har utredningen övervägt om möjliga justeringar av utbudet. Några av de föreslagna avvecklade inriktningarnas kurser föreslås behållas inom programfördjupningen. De justeringar som föreslås är

- Handels- och administrationsprogrammets inriktning *administrativ service* avvecklas. Programmets namn blir istället Handels- och serviceprogrammet. Sälj- och servicekurser som ingår i programmet idag placeras i programfördjupningen på övriga yrkesprogram där det bedöms vara relevant.
- Ekonomiprogrammet får en inriktning med yrkesprofil mot handelsområdet, inriktningen benämns *handel*.
- Krav på minst fyra veckors arbetsförlagt lärande för Ekonomiprogrammets inriktning *handel* och Teknikprogrammets inriktning *produktionsteknik*.
- Hantverksprogrammets inriktning *frisör* slås samman med *hår- och makeupstylist* samt *budvård*.
- Hotell- och turismprogrammets inriktningar *turism och resor* samt *hotell och konferens* slås samman.
- Barn- och fritidsprogrammets inriktningar *socialt arbete* och *pedagogiskt arbete* slås samman.
- Barn- och fritidsprogrammet ändrar namn till Hälso- och pedagogikprogrammet.
- Humanistiska programmets två inriktningar *kultur* och *språk* slås samman.
- Fordonsprogrammets inriktning *godshantering* avvecklas.



- Restaurang- och livsmedelsprogrammets inriktning *färskvaror, delikatesser och catering* avvecklas.
- Vård- och omsorgsprogrammet får en yrkesexamen benämnd undersköterskeexamen för de elever som fullföljt utbildningen.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att de justeringar av program och inriktningar som utredningen föreslår är kloka förändringar. Utbildningsenheten anser det också mycket bra att yrkesexamen införs på Vård och – omsorgsprogrammet och anser det önskvärt att möjliggöra att införa en barnskötarexamen på Hälso- och pedagogikprogrammet.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag under 25.10 med tillägg av ovanstående.

Ett estetiskt ämne

Utredningen hade uppdraget att föreslå hur ett estetiskt ämne kan ingå i alla nationella program. Förslaget som utredningen lämnar innebär att utrymme för det skapas genom att de gymnasiegemensamma ämnenas omfattning utökas, gymnasiearbetet förändras och den garanterade undervisningstiden utökas. Huvudmännen ska vara skyldiga att erbjuda minst två olika estetiska ämnen och det blir obligatoriskt för eleverna att läsa ett estetiskt ämne.

Gymnasiearbetet ska utgå från examensmålen på programmet. Gymnasiearbetet är inte ett ämne eller en kurs och bör därför enligt utredningen ligga utanför poängplanen. De 100 poäng som gymnasiearbetet omfattar bör istället omfatta det estetiska ämnet. Utredningen menar att godkänt gymnasiearbete fortfarande ska gälla för examen men ska genomföras inom utbildningen som helhet. För att möjliggöra viss undervisningstid för att stödja genomförandet, bör därför undervisningstiden utökas med 20 timmar till viss lärarledd tid.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att införandet av ett estetiskt ämne är en förändring som inte är till elevens bästa utan snarare tvärtom om det blir obligatoriskt. De val som erbjuds är oftast musik och bild och det kan få negativa konsekvenser för elever som inte har fallenhet eller intresse för något av dessa ämnen. Vid ansökan till högskolan räknas betyget eleven får i det estetiska ämnet med.

Utbildningsenheten anser att ett estetiskt ämne om 50 poäng inte tillför något väsentligt till utbildningen. Garantin att skolan ska erbjuda estetiska ämnen bör dock finnas precis som det gör idag, men inte som ett obligatoriskt val.

Utbildningsenheten anser att utredningen gör en korrekt bedömning att gymnasiearbetet bör ligga utanför poängplanen och att det endast är omfattningen i ämnesstudier som ska anges i gymnasiepoäng. Minsta garanterade undervisningstid utökas med 20 timmar för att möjliggöra viss lärarledd tid i anslutning till gymnasiearbetet.



Utbildningsenheten avstyrker utredningens första förslag i kapitel 25.12 och tillstyrker det andra.

Introduktionsprogrammen

Utredningen föreslår ett flertal förändringar för introduktionsprogrammen, se kapitel 25.13-25.17. Nedan beskrivs förslagen i korthet.

Utredningen föreslår att programinriktat individuellt val ska finnas även mot högskoleförberedande program. Utgångspunkten är att eleven ska ges möjligheter att inrikta sig mot ett nationellt program utifrån sina förutsättningar. I och med att programinriktat individuellt val får inriktning mot högskoleförberedande program föreslås preparandutbildningen avskaffas.

Det saknas reglering för hur många undervisningstimmar en utbildning på introduktionsprogrammen minst ska omfatta och som eleven har rätt till. Utredningen föreslår därför att eleven ska ha rätt till minst 23 timmar, vilket ska motsvara heltidsstudier på yrkesprogram.

På individuellt alternativ går oftast de ungdomar som står längst ifrån utbildning på nationellt program. Många av dessa elever läser endast grundskoleämnena. Enligt Skolinspektionen kan det handla om organisatoriska skäl men även särskild omsorg om eleverna. Dessa skäl kan stå i vägen för elevens möjligheter att utvecklas i gymnasieskolan. Det kan vara mindre motiverande att enbart läsa grundskoleämnena och utredningen föreslår därför att undervisningen på individuellt alternativ ska innehålla hela eller delar av gymnasiekurser om eleven har förutsättningar för det.

Nyanlända elever upplever ofta att det tar lång tid att nå godkända betyg i svenska och att utbildningen har ett ensidigt fokus på svenska språket. Utredningens uppfattning är att regleringen av ”tyngdpunkt i det svenska språket” uppfattas som alltför snäv. Utredningen föreslår därför att undervisningen på språkinträdning får bedrivas i enbart svenska eller svenska som andraspråk i högst två månader – om det inte finns särskilda skäl. Det ska också tydliggöras att huvudmannen har möjligheter att fritt organisera utbildningen på språkinträdning med ett yrkesspår eller mot högskoleförberedande program.

Utredningen föreslår att det ska förtydligas i skollagen att huvudmannens plan för utbildningen ska innehålla syfte, huvudsakliga innehåll och längd för att stärka elevens rättssäkerhet. Elevens individuella studieplan ska innehålla uppgifter om utbildningens mål, omfattning och längd. Likaså ska den faktiska undervisningstiden redovisas.

Utredningen föreslår också att ett gymnasieintyg utfärdas när elev på introduktionsprogram uppnått målen för utbildningen enligt sin individuella studieplan.



Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten ställer sig bakom de flesta av förslagen då de har ett tydligt elevperspektiv. Utbildningsenheten vill särskilt framhålla att rätten till undervisningstid ska motsvara heltidsstudier på yrkesprogram, att undervisningen på individuellt alternativ i största mån även ska inkludera gymnasiekurser, att undervisning i enbart svenska på språkintröduktion får bedrivas i högst två månader, att en nyanländs kunskaper ska bedömas vid mottagande till språkintröduktion (d.v.s. inte bara språkkunskaper), att uppföljning görs av faktisk undervisningstid i den individuella studieplanen och att studieresultaten dokumenteras på tydligt sätt. Det är också positivt att även nyanlända gymnasieelevers kunskaper ska bedömas skyndsamt och inom två månader samt att bedömningsmaterial ska utvecklas.

När det gäller förslaget om ett nationellt utvecklingsråd ställer sig utbildningsenheten tveksam till om det verkligen behövs och avstyrker därför förslaget.

Utbildningsenheten tillstyrker utredningens förslag om introduktionsprogrammen som redovisas i kapitel 25.13 - 25.17, med undantag för punkt 25.17.4 som avstyrks.

Ämnesbetyg i en ämnesutformad gymnasieskola

Utredningen har haft som övergripande mål att alla elever ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning. Perspektivet har varit att ge elever bra förutsättningar för lärande och utifrån det gjort en bedömning om ämnesbetyg i gymnasieskolan. Bedömningen är att ämnesbetyg sannolikt skulle bidra till minskad stress och ökat fokus på fördjupning och kunskapsutveckling. Utredningen hävdar att de fördelar som ämnesbetyg skulle kunna innebära väger tyngre än fördelar med kursbetyg. Risker för tidiga misslyckanden skulle minska om färre avgörande betyg skulle sättas tidigt. Utredningen ser två modeller som möjliga; en blandad modell med såväl kursbetyg som ämnesbetyg och en modell med ämnesbetyg i alla ämnen. En hel ämnesutformad gymnasieskola anses dock bättre gynna ett samlat arbetssätt i gymnasieskolan. Utredningen bedömer att ett sådant arbete bör inledas med sikte på i första hand en samlad reform och en lång utvecklingstid.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser att det saknas tillräckligt med underlag för att avgöra om ämnesbetyg ska införas eller inte. Utredningen har inte belagt huruvida ämnes- eller kursbetyg är det bästa. Utredningen tar upp den viktiga frågan om den stress som eleverna upplever, men det finns många olika faktorer bakom detta där en är att elevernas upplevda stress kan härledas till den ökade stress som finns i omvärlden. En annan möjlig orsak bakom upplevd stress kan vara en känsla hos eleverna att de inte kan påverka utbildningen och därmed sin egen vardag i gymnasieskolan.

En utveckling av nuvarande system skulle t.ex. kunna vara att eleverna kan tillgodoräkna sig de kunskaper de har fått i senare kurser, så att betygen i de tidigare kurserna motsvarar de



kunskaper de egentligen har. Det skulle kunna göras genom prövning under tiden i gymnasiet. En annan metod skulle kunna vara att högre betyg i en senare kurs automatisk blir betyget på de tidigare kurserna.

Utbildningsenheten anser att frågan huruvida gymnasieskolan ska vara kurs- eller ämnesutformad bör nogsamt utredas för att därefter ta ställning till hur betygssystemet ska utformas.

Utbildningsenheten avstyrker utredningens förslag att arbeta fram system med ämnesbetyg i enlighet med kapitel 25.19, och förespråkar istället en förutsättningslös utredning som i första hand fokuserar på huruvida gymnasieskolan ska vara kurs- eller ämnesutformad, och därefter tar ställning till vilket betygssystem som ska användas.

Gymnasiesärskolan

Utredningens direktiv har varit att avvakta övergripande översyn av gymnasiesärskolan, men att det är viktigt att reglerna för gymnasiesärskolan harmonierar med reglerna för gymnasieskolan. Regleringen ska vara så enhetlig som möjligt och utredningen lämnar därför ett antal förslag som bör införas i gymnasiesärskolan. Ett mål för gymnasiesärskolan bör därför införas liksom för gymnasieskolan – att alla ungdomar ska påbörja och nå målen.

Utredningen påpekar att för vissa frågor behöver en särskild översyn göras för att det ska vara möjligt att göra bedömningen om vissa anpassningar behöver göras i regleringen av gymnasiesärskolan. Särskilda förslag till förändringar som utredningen föreslår är att det ska tydliggöras i skollagen att en bedömning av elevens stödbehov ska göras om det befaras att eleven inte kommer att uppnå kunskapskrav eller kunskapsnivå. Skolformen i sig ersätter inte det stöd som en elev kan vara i behov av. Det andra förslaget är att elever i gymnasiesärskolan ska kunna läsa grundskoleämnen inom ramen för ett individuellt anpassat program.

Utbildningsenhetens kommentarer och förslag till beslut

Utbildningsenheten anser det positivt att gymnasiesärskolans lagstiftning i så hög grad som möjligt harmonierar med gymnasieskolans och tillstyrker utredningens förslag i kapitel 25.20.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningen bedömer att nedanstående förslag innebär utökade kostnader för kommunerna. Det gäller

- ökad garanterad undervisningstid,
- hemkommunens pådrivande ansvar för att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning,
- systematisk överlämning,
- bättre dokumentation för elever på introduktionsprogram samt
- krav på bättre bedömning av nyanländas kunskaper.



Utredningen bedömer också att vissa förslag innebär minskade kostnader. Det gäller till exempel för aktivitetsansvaret då elever på introduktionsprogram inte längre omfattas av det. Vuxenutbildningen bedöms också få minskade kostnader då genomströmningen i gymnasieskolan kommer att öka successivt. Utredningen föreslår att regeringen minskar antalet platser på vuxenutbildningen från 2019.

Utbildningsenheten förutsätter att de merkostnader som kan uppstå måste fullt ut regleras till kommunerna enligt finansieringsprincipen.

Konsekvenser för barn

De föreslagna lagändringar som utredningen lägger fram är för att få fler ungdomar i gymnasieutbildning och att få fler att fullfölja sin utbildning. Utredningen har haft ett tydligt elev- och ungdomsperspektiv.

Lotta Valentin
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jill Salander
Expert gymnasieutbildning
Utbildningsenheten

Bilagor

1. Yttrande över SOU 2016:77 En gymnasieutbildning för alla
2. Gymnasieutredningens förslag i korthet.